

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет електроніки та комп'ютерних технологій
Кафедра оптоелектроніки та інформаційних технологій

Затверджено

На засіданні кафедри ОЕІТ
факультету електроніки та комп'ютерних
технологій
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № ____ від 31 серпня 2022 р.)

Завідувач кафедри _____

Силабус з навчальної дисципліни
«ЗАГАЛЬНА ФІЗИКА»,
що викладається в межах ОПШ «Мікро та наносистемна техніка» першого (бакалавр-
ського) рівня вищої освіти для здобувачів з спеціальності
153 «Мікро та наносистемна техніка»

Назва дисципліни	Фізика
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, вул. Ген. Тарнавського, 107
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет електроніки та комп'ютерних технологій, кафедра оптоелектроніки та інформаційних технологій
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	153 «Мікро- та наносистемна техніка»
Викладачі дисципліни	Половинко Ігор Іванович доктор фіз мат. наук, професор
Контактна інформація викладачів	igor.polovynko@lnu.edu.ua
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Консультації в день проведення лекційних занять (за попередньою домовленістю). Також можливі он-лайн консультації через MS Teams. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка дисципліни	https://electronics.lnu.edu.ua/course/fizyka-153-mikro--ta-nanosystemna-technika
Інформація про дисципліну	Дисципліна «Фізика» є нормативною дисципліною зі спеціальності 153 «Мікро- та наносистемна техніка» для освітньої програми «Мікро- та наносистемна техніка», яка викладається у 3 семестрі в обсязі 5 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація дисципліни	Навчальну дисципліну розроблено таким чином, щоб надати студентам необхідні теоретичні та практичні навички з оптики, атомної та ядерної фізики Студенти знайомляться з питаннями, пов'язаними з джерелами променевої енергії, принципом Гюйгенса, дифракцією Фаунгофера від щілини, дисперсією світла, заломленням і відбиванням на сферичній поверхні, заломленням світла в тонкій лінзі, оптичною силою, різноманітними оптичними пристроями зокрема лупою, мікроскопом і телескопом, різноманітними лазерами.. Даються поняття поляризації світла, оптичної пірометрії. Пояснюються досліди Резерфорда, взаємодія електронів та нуклонів з речовиною. Подається студентам суть копускулярно - хвильового дуалізму, походження спектрів випромінювання атомів водню. Здійснюється опис атома водню у кантовій теорії, складних атомів, заповнення енергетичних рівнів. Пояснюється класифікація ядерних перетворень
Мета та цілі дисципліни	Навчити студентів : Користуватись джерелами променевої енергії. На основі принципу Гюйгенса і формули Фаунгофера розраховувати дифракційні та інтерференційні задачі. Визначати параметри дисперсії світла у речовині. Вимірювати показники заломлення і відбивання на сферичній поверхні. Використовувати формули заломлення світла в тонкій лінзі. Розраховувати оптичну сила для окулярів, лупи та інших пристроїв. Визначати . властивості та отримувати поляризоване світло. Працювати з оптичними пірометрами Описувати досліди Резерфорда, взаємодію електронів і нуклонів з речовиною. Отримувати та пояснювати спектри випромінювання атомів. Розраховувати структуру та заповнення енергетичних рівнів складних атомів. Працювати з

	дозиметричними приладами, джерелами іонізуючого випромінювання, визначати їх властивості та дози випромінювання.
Література для вивчення дисципліни	<p>Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Г.С. Ландсберг Оптика. М. Радянська школа Київ, 1961,728с. 2.М.О. Романюк, А.С. Крочук Оптика В-во Львівського університету 3. Кушнір О.С. Експериментальна оптика. В-во Львівського університету 2009р.115с. 4.І.І. Половинко Атомна і ядерна фізика. Навчально-методичний посібник. Видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка. Львів.2010р. 410с 5.Вакарчук І. О. Квантова механіка: Підручник.– Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2007.– 847 с. 6. A. Lipson. Optical Physics, University of Manchester 2010, 510p. 7. J. Peatros, M. Ware Physics of Light and Optics, Brigham Young University, 2011. 345p. 8.Max Born, Atomic Physics, Dover Publications 1989.– 483 p. 9.Білий М. У. Атомна фізика Київ: Вища школа, 1973. 10.Гайда Р. П. Атомна фізика Львів: Видавництво Львівського університету, 1965. 11. Гнип Р.Г., Хапко З.А. Лекційні демонстрації з курсу загальної фізики. Оптика. Навчальний посібник.Львів. в-во Львівського університету.,300с. 12. Ситенко О.Г. , Тартаковський В.К. Теорія ядра: навч. Посібник:Київ Либідь. 2000. -608с.
Обсяг курсу	64 години аудиторних занять. З них 32 години лекцій, 32 години лабораторних робіт та 41 година самостійної роботи
Очікувані результати навчання	Після завершення цього курсу студент буде знати: Будову і властивості джерел променевої енергії. Принцип Гюйгенса та модель дифракції Фаунгофера від щілини. Основи дисперсії світла. Заломлення і відбивання на сферичній поверхні Заломлення світла в тонкій лінзі. Оптична сила. Поляризацію світла. Оптичну пірометрію Досліди Резерфорда Взаємодію електронів та речовиною. Суть копускулярно - хвильового дуалізму, походження спектрів випромінювання атомів водню. Пояснення властивостей атом водню у кантовій теорії, властивості складних атомів. заповнення енергетичних рівнів. Основи теорії складних ядер, класифікацію ядерних перетворень. Одиниці що використовуються в дозиметрії. Фізичну, хімічну та біологічну дію іонізуючого випромінювання
Ключові слова	джерела променевої енергії, принципу Гюйгенса, дисперсією світла, досліди Резерфорда, копускулярно - хвильовий дуалізм, класифікація ядерних перетворень, дозиметрія, дія іонізуючого випромінювання
Формат курсу	Очний

	Проведення лекцій, лабораторних робіт та консультації для кращого розуміння тем
Теми	Див. СХЕМА КУРСУ
Підсумковий контроль, форма	Іспит і залік у кінці семестру
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін «Вища математика», «Дискретна математика», «Механіка», «Електрика»,
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, лабораторні роботи, обговорення, дискусія.
Необхідне обладнання	Мультимедіа, платформа MS-TEAMS, KF, лабораторне обладнання, комп'ютерне програмне забезпечення
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться упродовж семестру за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за такими видами робіт у такому співвідношенні:</p> <ul style="list-style-type: none"> • лабораторні роботи: 100% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 100; в кінці семестру - залік • лекційний курс: контрольні заміри (3 модулі): 30 балів, 1 контрольна робота - 10 балів; опитування під час лекційних занять - 10. максимальна кількість балів під час семестру - 50. Іспит - 50 балів <p>Загалом упродовж викладання курсу - 100 балів.</p> <hr/> <p>Контрольні заміри проводяться у формі тестових завдань. Академічна доброчесність: Очікується, що лабораторні та контрольні роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і лабораторні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Студенти зобов'язані дотримуватися усіх термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час лабораторного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття з метою, не пов'язаною з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
Питання до контрольних робіт	Перелік питань та завдань для проведення підсумкової оцінки знань певних тем до контрольних робіт розміщені на веб-сторінці.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

СХЕМА КУРСУ

Тиж.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література.	Завдання (лабораторна робота), год	Термін виконання
1	Вступ. Структура та завдання курсу.	Лекція	2, 3,4	Вступне заняття. Постановка завдань, правил та методів реалізації та звітності. Ознайомлення з правилами безпеки у лабораторії. Аберації лінз фотокамер	1 тиж. семестру
2	Основні поняття оптики	Лекція	1,2, 3, 7,11	Точкові, лінійні та площинні джерела світла. Колірні простори. (лабораторна робота: Аналіз структури оптичного потоку)	2 тиж. семестру
3	Принцип Гюйгенса. Когерентність світла. Інтерференція двох хвиль.	Лекція	1,2	Інтерференція світла.	3 тиж. семестру
4	Дифракція Фаунгофера від щілини.	Лекція	1, 2, 3, 5	Дифракція світла	4 тиж. семестру
5	Дисперсія та поглинання світла світла.	Лекція	1, 2,6	Фотометричні характеристики джерел випромінювання	5 тиж. семестру
6	Заломлення світла на сферичній поверхні	Лекція	2, 3, 7	Вимірювання фокусної віддалі фотокамер фотоелектричним методом	6 тиж. семестру
7	Заломлення світла у тонкій лінзі	Лекція	1,2	Властивості оптичних лінз.	7 тиж. семестру
8	Складні оптичні системи	Лекція	2, 3, 4, 5	Вивчення голограм	8 тиж. семестру
9	Поляризація світла	Лекція	2, 3, 4,7	Поляризація лазерного випромінювання	9 тиж. семестру
10	-11 Класичні закони теплового Оптична пірометрія.	Лекція	4,5	Власивості випромінювання теплових джерел	10 тиж. семестру

11	Досліди Резерфорда по розсіюванню альфа Напівемпірична формула Вайдзеккера	Лекція	4,5	Характеристики випромінювання лазера	11 тиж. семестру
12	Копускулярно - хвильовий дуалізм Рівняння Шредінгера для вільної частинки.	Лекція	4,9	Фотометричні характеристики джерел випромінювання	12 тиж. семестру
13	Атом водню у кантовій теорії. Складні атоми. заповнення енергетичних рівнів	Лекція	4, 5,10	Спектральна чутливість фотоприймачів	13 тиж. семестру
14	Отримання гамма та ікс променів. Взаємодія гамма і ікс-променів з речовиною.	Лекція	4, 5, 8	Послаблення випромінювання речовиною (на прикладі гамма-випромінювання)	14 тиж. семестру
15	Складні ядра. Властивості дейтрона	Лекція	4, 12	Вивчення статистичних явищ (на прикладі радіоактивного розпаду)	15 тиж. семестру
16	Дозиметричні одиниці	Лекція	4, 12	Вимірювання дози Х- та гамма-випромінювання	16 тиж. семестру